

الله أكبر

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی

IMAM KHOMEINI
INTERNATIONAL UNIVERSITY

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)
دانشکده علوم و تحقیقات اسلامی
گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

اشتغال زن از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر مهدی رهبر

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سید محمد هادی ساعی

نگارش:

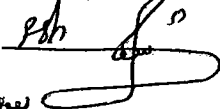
فاطمه شوری

تعهد نامه اصالت پایان نامه

اینجانب **فاطمه سوری** دانشجوی رشته **الهیات فقه و حقوق** مقطع تحصیلی **کارشناسی ارشد** بدین وسیله اصالت کلیه مطالب موجود و مباحث مطروحه در پایان نامه / تز تحصیلی خود، با عنوان **استخالات زن از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران** را تایید کرده، اعلام می‌نمایم که تمامی محتوی آن حاصل مطالعه، پژوهش و تدوین خودم بوده و هیچ وجه رونویسی از پایان نامه و یا هیچ اثر یا منبع دیگری، اعم از داخلی، خارجی و یا بین المللی، نبوده و تعهد می‌نمایم در صورت اثبات عدم اصالت آن و یا احراز عدم صحت مفاد و یا لوازم این تعهدنامه در هر مرحله از مراحل منتهی به فارغ التحصیلی و یا پس از آن و یا تحصیل در مقاطع دیگر و یا اشتغال و... دانشگاه حق دارد ضمن رد پایان نامه نسبت به لغو و ابطال مدرک تحصیلی مربوطه اقدام نماید. مضافاً اینکه کلیه مسئولیت‌ها و پیامدهای قانونی و یا خسارات وارده از هر حیث متوجه اینجانب می‌باشد.

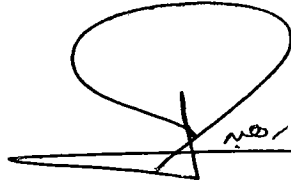
نام و نام خانوادگی دانشجو **فاطمه سوری**

امضاء و تاریخ

۱۸/۳/۱۳۹۱

بسمه تعالی

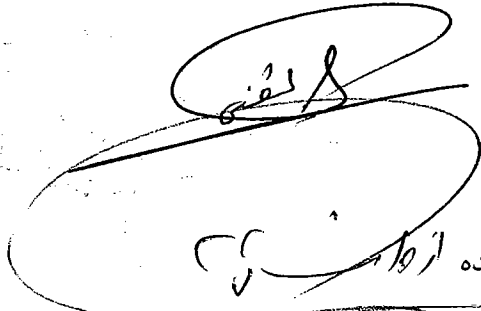
جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد خانم فاطمه شوری رشته الهیات - فقه و مبانی حقوق
تحت عنوان اشتغال زن از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران در تاریخ ۸۸/۳/۱۳ برگزار
گردیده و با نمره ۱۸ مورد تأیید هیأت داوران به شرح ذیل واقع گردید.

استاد راهنما: جناب آقای دکتر مهدی رهبر / رهبر

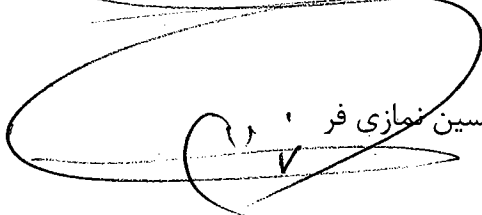
استاد مشاور: جناب آقای دکتر سید محمد هادی سعیدی / سعیدی

داور داخلی: جناب آقای دکتر اسدالله لطفی

داور خارجی: جناب آقای دکتر منصور درخشنده

نماینده تحصیلات تکمیلی: جناب آقای دکتر حسین نمازی فر

تقدیم:

تقدیم به: پدر گرانقدر و مادر والا مقام

تکیه گاهان زندگی

سایبان آرامش

به زیباترین آفرینش های خالق

به دورشته محبت که پرستش را از ایشان آموختم

به آنان که یاریم کردند تا بیا موزم.

سپاسگزاری

با سپاس از خدای رحمان که اراده کرد تا بیاموزم و به گونه ای زیبا زندگی کنم. و اکنون با دستانی پرتلاش و آکنده از مهر دوست یکی دیگر از مراحل علمی را با موفقیت پشت سر بگذارم. از استاد راهنمای عزیز و بزرگووارم جناب آقای دکتر مهدی رهبر که رساله حاضر با راهنمایی ها، نظرات ارزنده، پیگیری های مستمر و مساعدت های ایشان به انجام رسید کمال سپاس و قدردانی را دارم. و همچنین از استاد مشاور محترم جناب آقای دکتر سید محمد هادی ساعی که همواره کارگشای بسیاری از مسائل من بود بی نهایت سپاسگزارم. در پایان از پرسنل کتابخانه امام صادق و همچنین از تمام عزیزانی که به نحوی در انجام این امر مرا یاری نمودند تشکر می نمایم. باشد روزی که بتوانم قدری از محبت های این عزیزان را جبران نمایم.

فرم چکیده پایان نامه دوره تحصیلات تکمیلی

نام خانوادگی دانشجو: شوری

نام: فاطمه

استاد یا اساتید راهنما: دکتر مهدی رهبر

استاد یا اساتید مشاور: دکتر سید محمد هادی ساعی

دانشگاه: دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

رشته: الهیات

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

مقطع: کارشناسی ارشد

تاریخ دفاع: ۱۳۸۸/۳/۱۳

تعداد صفحات: ۱۶۴

پایان نامه: اشتغال زن از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران عنوان رساله ای است که تلاش می کند با توجه به قوانین که در این خصوص موجود می باشد واحکام فقهی که بیان شده است؛ مسأله اشتغال زن را، مورد بررسی قرارداده تا راه کار مناسبی جهت حلّ نزاحمات حاصله و تسهیل اشتغال بانوان در جامعه و تبیین کمی و کیفی اشتغال آنان ارائه شود زیرا از یکسو زنان دارای مسئولیت سنگین و ارزشمند همسری و مادری هستند و از سوی دیگر عناصر اجتماعی حضور زن را در اجتماع می طلبد. بدین سان رساله حاضر در ۳ فصل تنظیم گردیده است. در ابتدا به بحث از کلیات و مفاهیم پرداخته و مختصری در مورد مفهوم حق و حقوق، کار و اشتغال صحبت می کند و نگاهی گذرا به تاریخچه اشتغال و جایگاه زن در اسلام دارد در فصل دوم اصل اشتغال از نظر فقه و حقوق مورد بررسی قرار می گیرد و بیان می شود از دیدگاه فقهای عامه اشتغال زن در خارج از منزل به دلیل آیات و روایات جایز نمی باشد. اما فقهای امامیه دلایل آنها را توجیه ناپذیر می دانند و اشتغال زن را بنحو مشروط جایز می دانند و به آیات، روایات، اصل استقلال مالی واصل اباحه استناد می کنند. در قانون اساسی اصل ۲۰، ۲۸، ۴۳، ۴۶ به حق اشتغال زن اشاره می کند و ماده ۱۱۱۷ قانون مدنی در مرحله اول حاکی از جواز اشتغال زن می باشد. در قانون کار در مبحث چهارم از فصل سوم در خصوص شرایط کار زن مقرراتی لحاظ گردیده و حق اشتغال زن را مسلم فرض کرده است.

فصل سوم در خصوص قلمرو اشتغال بحث می کند و متذکر می شود که در فقه امامیه و قوانین موضوعه بعضی مشاغل به دلیل منع شرعی یا مصلحت اندیشی نظام برای بانوان ممنوع می باشد.

کلید واژه: اشتغال، زن، کار، شغل و مصلحت.

فهرست مطالب

مقدمه ۱

فصل اول: کلیات و مفاهیم

- ۱-۱: کلیات ۵
- ۱-۱-۱: تعریف مسأله ۵
- ۱-۱-۲: طرح سؤالات ۵
- ۱-۱-۳: طرح فرضیه ها ۵
- ۱-۱-۴: پیشینه تحقیق ۶
- ۱-۱-۵: بیان روش تحقیق ۶
- ۱-۱-۶: انگیزه تحقیق ۶
- ۱-۱-۷: فصول تحقیق ۷
- ۱-۱-۸: اهمیت اشتغال زن ۷
- ۲-۱: مطالعات مفهومی ۹
- ۲-۱-۱: حق در لغت و اصطلاح ۹
- ۲-۱-۲: تعریف حقوق ۹
- ۲-۱-۳: کار از منظر لغت و علم حقوق ۱۰
- ۲-۱-۴: اهمیت کار در اسلام ۱۱
- ۲-۱-۵: تعریف شغل و اشتغال ۱۲
- ۲-۱-۶: رابطه شغل با کار ۱۳
- ۲-۱-۷: اشتغال زنان در بستر تاریخ ۱۳
- ۲-۱-۸: جایگاه زن از دیدگاه اسلام ۲۱
- ۲-۱-۹: اشتغال زن حق است یا تکلیف؟ ۲۲

فصل دوم: جایگاه اشتغال زن در فقه امامیه و قوانین موضوعه ایران

- ۱-۲: اشتغال زن در فقه امامیه ۲۵
- ۱-۲-۱: دیدگاه فقهای عامه ۲۵
- ۱-۲-۲: استدلال فقهای عامه ۲۶
- ۱-۲-۳: رد استدلال فقهای عامه ۲۸
- ۱-۲-۴: دیدگاه فقهای امامیه ۳۰
- ۱-۲-۵: دلایل فقهای امامیه ۳۰
- ۱-۲-۶: مالکیت زن در غرب ۴۵

- ۲-۲: اشتغال زن در قوانین ایران..... ۴۸
- ۲-۲-۱: قانون اساسی..... ۴۸
- ۲-۲-۲: قانون مدنی و قانون کار..... ۵۱
- ۲-۲-۳: حق اشتغال در کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان..... ۵۵

فصل سوم: بررسی قلمرو اشتغال زنان در فقه امامیه و قوانین موضوعه ایران

- ۱-۳: بررسی وضعیت اشتغال زن در مناصب مهم دولتی و سیاسی..... ۶۰
- ۱-۳-۱: زن و رهبری جامعه اسلامی..... ۶۰
- ۱-۳-۲: زن و ریاست جمهوری..... ۶۳
- ۱-۳-۳: زن و مجمع تشخیص مصلحت نظام..... ۶۵
- ۱-۳-۴: زن و وزارت..... ۶۶
- ۱-۳-۵: زن و نمایندگی..... ۶۶
- ۱-۳-۵-۱: نمایندگی مجلس خبرگان..... ۶۷
- ۱-۳-۵-۲: نمایندگی مجلس شورای اسلامی..... ۶۷
- ۱-۳-۵-۳: شورای عالی امنیت ملی..... ۶۸
- ۱-۳-۵-۴: شورای نگهبان..... ۶۹
- ۱-۳-۵-۵: شورای اسلامی..... ۷۰
- ۱-۳-۶: زن و نیروهای مسلح..... ۷۰
- ۱-۳-۷: زن و قضاوت..... ۷۲
- ۱-۳-۷-۱: دیدگاه فقهای امامیه..... ۷۳
- ۱-۳-۷-۲: ادله فقهای امامیه بر ممنوعیت قضاوت زن..... ۷۴
- ۱-۳-۷-۳: نظر فقهای عامه..... ۸۰
- ۱-۳-۷-۴: استدلال فقهای عامه بر ممنوعیت قضاوت زن..... ۸۱
- ۱-۳-۷-۵: حقوق ایران و قضاوت زن..... ۸۲
- ۱-۳-۸: زن و ریاست قوه قضائیه..... ۸۳
- ۲-۳: محدودیت ناشی از زوجیت..... ۸۷
- ۲-۳-۱: مبنای محدودیت اشتغال زوجه..... ۸۷
- ۲-۳-۲: حدود اختیارات شوهر در مخالفت با شغل زن..... ۹۷
- ۲-۳-۳: ضابطه مخالفت شغل زن با مصالح خانوادگی و مرجع تشخیص آن..... ۱۰۴
- ۲-۳-۴: آثار حکم دادگاه بر منع اشتغال زن..... ۱۱۱
- ۲-۳-۵: مشاغلی که با روحمیات و مصالح زنان سازگار است..... ۱۱۴
- ۲-۳-۶: محدودیت اشتغال زن شوهردار در غرب..... ۱۲۳

۱۲۶ نتیجہ

۱۳۰ استقامت

۱۳۸ فہرست منابع

فهرست جدول

- ۱- توزیع نسبی جمعیت فعال بر حسب مناطق به تفکیک جنس طی سال های ۷۵-۱۳۵۵... ۱۸
- ۲- تعداد شاغلین در پستهای مدیریت و سرپرستی بر حسب نام دستگاه و جنس ۸۵
- ۳- توزیع زنان شاغل در گروههای شغلی ۱۲۲

مقدمہ

مقدمه :

آغاز هزاره سوّم میلادی، آغاز تحولات در گستره تاریخ و پهنای هستی است. هزاره سوّم عصر اندیشه، خردگرایی و تحوّل بنیانهای فکری برمبنای بصیرتی عالمانه، عاقلانه و نواندیشانه در صحنه های حیات و زندگی بشری است.

در این زمانه فرض براین است که به مدد کلام و قلم بتوان به قلمرو اندیشه قدم گذاشت و با خلق بدیع‌ترین، نیکوترین و لطیف‌ترین گفتار که خالقش ذهن فعال بشری است اندیشه‌ها، ایده‌ها، تفکرات و ذهنیتهای انسانهای کره خاکی را به تفکر، تصوّر و تصدیق کشاند؛ و اینگونه است که ارزشها آفریده می‌شوند، رشد می‌کنند و بالنده می‌گردند و جای خود را در دل و ذهن اهل اندیشه و عرفان باز می‌نماید.

یکی از شاخصهای برجسته هزاره سوّم، جهش بی سابقه تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات و تبادل فرهنگی بدون هیچ گونه مرزبندی و کنترل است. بنابراین در این عرصه آن کسی پیروز میدان است که بتواند در گفتمان تبادلات فکری و اجتماعی و فرهنگی، هرچه نیکوتر، علمی‌تر و استوارتر سخن بگوید.

از آنجا که تأسیس مدل جدیدی از حکومت یعنی جمهوری اسلامی، در عصر تکنولوژی شیوه نوینی از حاکمیت انسانها برسرنوشت خویش را برمبنای ارزشهای الهی و عدالت اجتماعی ارائه می‌نماید، جا دارد که در ترویج این الگو و شیوه نوین برای دنیا مدلی ارائه گردد که قامت زیبایی انسانیت را از هردو مدل زن و مرد به نیکویی به تصویر بکشد و جایگاه والای او را در هستی بنمایاند.

هرچند تاریخ در طول هزاره های خود و در تمام وسعت خاک همواره شاهد مظلومیت‌های زنان در عصرها و نسلها بوده و جز لحظه های کوتاهی از عمر حکومتها سایه مرد سالاری و خشونت از سر زنان برداشته نشده؛ لکن قلم زرین دین متعالی اسلام خطی دیگر بر سرنوشت این گوهر یکدانه عالم خلقت نگاشته و نقش بدیلی را برای او رقم زده است که با گذر از دروازه های تمدن

دینی و عبور از لایه های عمیق سنت نبوی و ولایت علوی و تفقه در سیره اولیا می توان به آن دست یافت. شریعت مقدس اسلام که از منبع وحی سرچشمه گرفته است گوهر وجود مرد و زن را یگانه می داند و به یکسان بودن آنها در آیات بسیاری^۱ تصریح می کند. زنان را همانند مردان برای کسب علم و دانش توصیه می کند و کارکردن و کسب درآمد را خاص مردان نمی داند.

جایگاه حقوق اشتغال موضوعی است که از دیرباز همواره مورد توجه اندیشمندان مسلمان و غیرمسلمان در ایران و جهان بوده است. مخالفان و دشمنان اسلام در طول تاریخ بویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ناجوانمردانه با تبلیغات مسموم و کاذب با ارائه تصویری دروغین از دیدگاه اسلام نسبت به زن، همواره آن را مطمح نظر قراردادن و گاه رفتار نامناسب و خشن برخی از مردهای به ظاهر مسلمان با زنان را به رخ کشیده و آن را با احکام و قوانین اسلام یکی دانستند و سیمای روشن و جذاب اسلام را درباره موضوع فوق نادیده گرفتند.

لذا بر دانش آموختگان حوزه فقه و حقوق لازم است که ضمن آشنایی با مضامین این مکتب تعالی بخش، در راستای شبهه زدایی و تنویر افکار قشر جوان به ویژه دختران و بانوان مسلمان تلاش کنند تا بتوانند وظیفه اخلاقی و دینی خود را درصیانت از حقوق اسلام انجام دهند. از این رو بر آن شدیم که با استعانت از خداوند بزرگ، ضمن درک وظیفه خطیر علم در این زمینه، در حدّ توان مطالبی را به رشته تحریر در آوریم، اگر چه بعضی از محققین گوشه هایی از این بحث دامنه دار را به زینت نوشتار در آورده اند اما لازم می نمود که در دفاع از حقایق اسلام و در مقابله با نسبت های ناروا به دیدگاه اسلام، در خصوص اشتغال زنان مطالب منسجم به رشته تحریر در آید.

البته اشتغال زن از دیدگاه فقه و حقوق مباحث عدیده ای را در پی دارد که بررسی تفصیلی هر یک از این مباحث مجال خاص خود را می طلبد که از توان این نوشتار خارج است. اما اگر بخواهیم نگاهی اجمالی به کار زنان از دیدگاه فقه و حقوق بیفکنیم اولین موضوعی که در سابقه فقه و حقوق مطرح بوده، حدود آزادی و اختیار زن در نفس اشتغال بوده است. اینکه زن اصولاً حق

^۱ - هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَ جَعَلَ مَتَاهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْنَهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَتَمَلَّتْ دَعَا لَهَا رَبُّهَا لَبَنًا ۖ اَتَيْنَاهَا صَالِحًا لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ: اعراف / ۱۸۹.

حضور در حوزه عمومی - کار مبتنی بر دستمزد - را دارد یا فقط در حوزه خصوصی - وظایف مراقبت و خانه داری - باید اشتغال داشته باشد. با فرض مجاز بودن اشتغال در حوزه عمومی، دومین مطلب حدود اختیار زن در انتخاب شغل و نقش فقه، قوانین و اراده شوهر وی در این زمینه است. بر این اساس، تحقیق حاضر در ۳ فصل تنظیم گردیده که فصل نخست به بحث از کلیات و مفاهیم پرداخته و فصل دوم به جایگاه اشتغال زن در فقه و قوانین موضوعه اختصاص یافته و فصل سوم قلمرو اشتغال زن در فقه و قوانین را مورد بررسی قرار می دهد.

فصل اول

کلیات و معانی

۱-۱: کلیات

۱-۱-۱: تعریف مسأله

مسأله اشتغال زن به امور خارج از منزل و درگیری های اقتصادی او و تراحم این اشتغالات با نقش اصلی زن در خانواده به عنوان مرتبی و تأمین کننده ی نیازهای عاطفی اعضای خانواده از جمله مسائلی است که در خور توجه و عنایت بیشتری می باشد و با توجه به ساختمان روحی و خصوصیات جسمانی و ویژگیهای روانی و عاطفی زن و نیز با در نظر گرفتن شرایط زندگی امروز که اقتضا می کند زنان همگام با مردان در پیشبرد اهداف مشترک و تحقق آرمانهای بلند انسانی و الهی و کسب علوم و معارف و فعالیت‌های مختلف اجتماعی تلاش کنند و به تحصیل و کار در بیرون از منزل بپردازند، ضرورت پرداختن به این مسأله بیشتر آشکار می شود. لذا بیان احکام فقهی و لحاظ نمودن قوانین موضوعه موجود در مورد اشتغال زن برای حل تراحمات حاصله و تسهیل اشتغال زنان در جامعه و تبیین کمی و کیفی اشتغال بانوان راهکار مناسبی به نظر می رسد.

۱-۱-۲: طرح سؤالات

- ۱- آیا از نظر فقه امامیه و قوانین موضوعه اشتغال زن جایز است؟
- ۲- در صورت جواز، محدوده اشتغال زن کدامست؟ و چه کارهایی می تواند انجام دهد؟
- ۳- چه کارهایی منافی مصالح خانوادگی و حیثیات شوهر می باشد؟ مرجع تشخیص منافات کیست؟

۴- در بین اشتغالاتی که زنان بدانها می پردازند کدامیک از اولویت برخوردارند.

۱-۱-۳: طرح فرضیه ها

- ۱- اسلام از جمله فقه امامیه در بعضی موارد اشتغال زن را جایز شمرده است.
- ۲- قوانین موضوعه اشتغال زن را در خارج منزل جایز می داند مگر، ۱- شغل زن منافی مصالح خانواده باشد. ۲- اشتغال زن با حیثیات شوهر یا زن منافات داشته باشد.

۴-۱-۱: پیشینه تحقیق

راجع به این موضوع در کتابهایی مثل مختصر حقوق خانواده از سید حسین صفایی و اسدالله امامی و حقوق خانواده از البرز حیدرپور و مقالاتی تحت عنوان اشتغال زنان از منظر اسلام و غرب از محسن قدیر بحث شده است.

لکن در این نوشتارها غالباً از بُعد حقوقی به مسأله نگریسته شده و در مورد کلیت اشتغال زن صحبت شده؛ اما نگاه فقهی به این مسأله و بیان انواع اشتغالات اولویت بندی آنان مورد بحث قرار نگرفته که ما در این رساله سعی می کنیم به این مسأله بیشتر بپردازیم.

۵-۱-۱: بیان روش تحقیق

روش تحقیق و تدوین این پایان نامه بر اساس روش کتابخانه ای است؛ لذا از کتاب، مقاله و هر مکتوبی که در ارتباط با موضوع است از جمله اینترنت و نرم افزارهای فقهی و حقوقی استفاده شده است، این روش همراه با مطالعه کتب و بررسی آنها، تطبیق، فیش برداری، تجزیه و تحلیل اطلاعات و در نهایت تدوین و ویرایش پایان نامه صورت می گیرد.

۶-۱-۱: انگیزه تحقیق

شناخت انسان یکی از حساس ترین نیازهای اجتماعی است، پیدایش دانش های مختلف این حقیقت را آشکار ساخت که برخلاف نگاه ابتدایی، انسان یکی از پیچیده ترین موجودات جهان است و شناخت او از مفیدترین علوم محسوب می شود. و از آنجایی که زنان بیش از نیم جمعیت بشر را تشکیل می دهند شناخت ویژگی و مسائل مربوط به آنها شناخت نیمی از جامعه بشری است. و بدون این آگاهی ها، استفاده از استعداد و توانایی های جسمی و روحی زنان مقدور نیست و با تکیه بر اطلاعات ناقص گذشته هرگز اعماق روح پرراز و رمز زن کشف نخواهد شد.

لذا برای دستیابی به این مطلوب، باید برنامه ریزی نمود و به مسائل زنان با رویکرد علمی، نگریست تا در راستای شبهه زدایی و تنویر افکار قشر جوان به ویژه دختران و بانوان مسلمان با ثبت و ضبط و معرفی برنامه ها، قوانین و مصوبات به عدالت اجتماعی و عدالت جنسیتی دست یافت.

از آنجا که زنان همچون مردان پای به عرصه اجتماع نهاده، خواه یا ناخواه به جرگه جویندگان کار درآمده و به مرور زمان، خواستار استقلال و داشتن فرصت های شغلی مناسب با شئون خود یا حتی فرصت های برابر با مردان شده‌اند، بحث کردن از اشتغال زن، محدودیت ها و اولویت اشتغال، از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۷-۱-۱: فصول تحقیق

این پایان نامه در ۳ فصل تنظیم گردیده که هر فصل دارای ۲ بخش می باشد. در فصل اول به بحث از کلیات و مفاهیم پرداخته شده که در بخش اول آن کلیات گنجانیده شده و بخش دوم آن، به بحث از مفاهیم اختصاص یافته است.

در فصل دوم جایگاه اشتغال زن در فقه و قوانین موضوعه مورد بررسی قرار می گیرد بخش نخست آن حق اشتغال زن در فقه اسلامی را مورد تحلیل قرار می دهد و بخش دوم حق اشتغال زن را در قوانین ایران ارزیابی می کند. فصل سوم قلمرو اشتغال زن در فقه و قوانین موضوعه را بیان می کند. که در بخش اول آن، وضعیت اشتغال زن در مناصب مهم دولتی و سیاسی مد نظر قرار می گیرد و در بخش دوم به بررسی محدودیت ناشی از زوجیت می پردازد.

۸-۱-۱: اهمیت اشتغال زن:

از آنجا که جهان امروز یک جهان صنعتی و ماشینی است و زن همانند مرد می تواند یکی از عوامل مولد محسوب گردد، پس نباید تنها یک عامل مصرف کننده به شمار آید، زیرا با کنار گذاشتن زن، که نیمی از این ابزار محرک است. چرخ زندگی از جنبش بازخواهدماند؛ علاوه بر اینکه اشتغال زنان در رفع مسائل بنیادی نظیر بی سوادی، افزایش بی رویه جمعیت، متعادل کردن درآمدها و رفع مشکلات و شکاف درآمدها بسیار مؤثر است، پس اشتغال زنان علاوه بر تأثیرگذاری اجتماعی وسیله ای برای بهبود وضع اقتصادی خانواده ها می باشد.

باید توجه داشت در اغلب موارد کار زنان کمک خرج خانواده محسوب می شود. لکن، گاهی اوقات تأمین هزینه های زندگی به علت از دست دادن سرپرست خانواده کلاً به عهده زن است و

مسئولیت مستقیم امور منزل چه از لحاظ اجتماعی و چه از لحاظ اقتصادی متوجه زنان می شود هرچند زن قانوناً چنین مسئولیتی ندارد.

بنابراین دولت جمهوری اسلامی ایران باید تمهیداتی ایجاد نماید تا ضمن حفظ کیان خانواده و نقش زن به عنوان یکی از ارکان اساسی آن، زنان به حقوق قانونی و طبیعی خود دست یابند، استعدادهای آنان شکوفا شود، توانایی هایشان به منصفه ظهور برسد و از زنان به عنوان نیمی از جامعه انسانی در ایجاد جامعه مدنی مورد نظر اسلام به نحو مطلوب استفاده شود، در این صورت است که زنان قادر خواهند بود با اصالت دادن به سنگر خانه، وظایف اجتماعی و قانونی خود را با رعایت حدود الهی انجام دهند.